

3. Кудирко О. В. Специфіка послуг фулфілменту в сегменті e-commerce / О.В. Кудирко // Економіка та підприємництво, 34-35 у 2-х частинах, частина 2, 2015. С. 24-36.

4. Кудирко О.В. Інновації в логістиці: перспективи використання технології блокчейн у ланцюгах поставок // Науковий вісник ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». № 15/2017. Ч. 1. С. 158-163.

УДК: 339.97

Марія Сандул

к.е.н., доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

m.sandul@kneu.edu.ua

ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ В МІЖНАРОДНІ ЛАНЦЮГИ ПОСТАЧАННЯ В КОНТЕКСТІ НАРОЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

PROSPECTS OF INTEGRATION INTO INTERNATIONAL SUPPLY CHAINS IN THE CONTEXT OF INCREASING THE ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE'S REGIONS

Анотація. Узагальнено ключові глобальні виклики, з якими стикається сучасний світ, та окреслено потенційний вплив цих тенденцій на перспективи розвитку та економічну безпеку українського бізнесу в найближчому майбутньому. Визначено основні пріоритети інноваційного розвитку для підтримання та посилення інтеграції України в глобальні ланцюги постачання. Окреслено ключові напрями державного та місцевого управління, а також партнерства бізнесу та університетів у досягненні цілей розвитку та безпеки нації.

Ключові слова: глобальні ланцюги постачання, потрійна спіраль, стійкість, антикризовий менеджмент, економічна безпека, децентралізація, експорт сільськогосподарської продукції

Abstract. The paper focuses on the key global challenges that the world is facing nowadays, explaining how these challenges may impact the development prospects and economic security of Ukrainian businesses in the nearest future. Innovative development priorities are also outlined as key to protect and boost Ukraine's integration into global supply chains. Some focus areas of state and local management, as well as business and universities' partnerships in achieving the development and security goals of the nation are outlined.

Key words: global supply chains, triple helix, resilience, navigating through crisis, economic security, decentralisation, agri-food export

Глобальні виклики – енергетична криза, складний шлях до переходу до економіки з нульовими викидами вуглецю в часи геополітичної кризи, ескалація інфляції та відсутність продовольчої безпеки, формують ландшафт глобальної конкурентоспроможності сьогодення. Відтак, особливої актуальної в умовах синхронізованого уповільнення світової економіки набирає проблематика вибору пріоритетів як у сфері державного управління, так і для бізнесу, котрі у розвинених країнах та тих, що розвиваються, зосереджуються на інноваціях, що вважаються єдиним способом вирішення комплексних та динамічних проблем.

Враховуючи при цьому глобальну тенденцію до нарощення стійкості ланцюгів постачання, яка включає плани та дії, спрямовані на диверсифікацію ризиків, що значною мірою передбачає відхід від залежності від певних регіонів світу та забезпечення справжньої глобальності ланцюгів доданої вартості, а також тенденцію до релокалізації виробництва з наближенням їх до кінцевих споживачів, перед Україною постають навіть більші виклики в контексті підтримки інтегрованості вітчизняної економіки в глобальні ланцюги постачання. Наприклад, в контексті глобальної продовольчої кризи, світові лідери шукають шляхи, як пом'якшити поточний ризик продовольчої безпеки – і як уникнути залежності від України (табл. 1) зокрема. Таким чином, для політиків, органів державної влади, органів місцевого самоврядування та всього громадянського суспільства вкрай важливо не лише відслідковувати такі тенденції, але і передбачати їх та бути здатними адаптуватись до нових умов. Ці тенденції ще більш актуалізують необхідність підвищувати інноваційну безпеку нації навіть в умовах війни.

Табл. 1. Ключові позиції українського експорту сільськогосподарської продукції, 2021-2022 маркетинговий рік

<i>Вид продукції / місце в рейтингу світових експортерів (2021 р.)</i>	<i>Загальна вартість експорту з України</i>	<i>Відсоток у світовому експорті</i>
Соняшникова олія / 1 місце	6,4 млрд. дол. США	46%
Кукурудза / 4 місце	5,9 млрд. дол. США	12%
Пшениця / 5 місце	5,1 млрд. дол. США	9%
Ріпак / 3 місце	1,7 млрд. дол. США	20%
Ячмінь / 3 місце	1,3 млрд. дол. США	17%

Джерело: складено автором на основі [1].

У всьому світі однією з головних сфер для стимулювання інновацій є фокусування на розвитку людського капіталу, та залучення його до участі в локальних і цільових інновацій. За висновками Глобальної федерації рад з конкурентоспроможності, саме ця комбінація є одним із стовпів майбутньої конкурентоспроможності [2]. Тож, у короткостроковій перспективі досить актуальним пріоритетом постає створення програм і майданчиків (таких як інноваційні інкубатори, проекти на базі університетів та бізнесу, які дозволяють молодим інноваторам реалізувати свої ідеї тощо) для посилення та сприяння співпраці між різними структурами, оскільки окремі установи, як правило, співпрацюють неохоче. У цих реаліях, саме лідери мають подолати бар'єри між секторами. Це складне завдання, за висновками експертів Глобальної федерації рад з конкурентоспроможності, є, тим не менш, основою для стимулювання інноваційного розвитку у моделі потрійної спіралі.

Загалом, глобальні лідери виокремлюють три ключові сфери, на яких слід зосередитися сьогодні на макрорівні, а саме: децентралізація, декарбонізація, цифровізація. І зокрема, можна виокремити певні пріоритети управління, котрі мають виступати стовпами державного планування:

- зміцнення довіри до влади (на основі підвищення прозорості і відповідності законодавству), побудова діалогу та взаєморозуміння;
- створення базових схем фінансування для побудови локальних інноваційних екосистем;
- впровадження нової політики щодо місцевих інновацій і підприємництва;
- зміцнення компетентностей лідерів та підприємців на місцях задля кращого визначення місцевих особливостей та потенціалу розвитку локальних брендів;

Серед пріоритетних напрямів розвитку світової економіки на найближчі десятиліття називають саме логістику (і зокрема – нарощення ефективності в доставці останньої милі, екологічне судноплавство та авіап перевезення, впровадження альтернативних видів палива і т.д.), а також – цифрові технології, перехід на відновлювані джерела енергії, сталі інноваційне сільське господарство та ін.. З точки зору логістики, актуальним завданням постає формування відповідної інфраструктури, що враховує теперішні та майбутні потреби регіонів: продукти та локальні бренди повинні мати, наприклад, вихід до міжнародних аеропортів, щоб ефективно масштабуватись, тощо. Тож, місцеві інновації повинні мати екосистему, а влада у ході стратегічного планування має враховувати логістику.

Пріоритетність децентралізації та посилення стійкості територіальних громад, таким чином, постає надзвичайно актуальною в контексті боротьби з диспропорціями розвитку. Досвід багатьох країн показує, що кожен регіон має дуже унікальну ціннісну пропозицію. На додачу, жодна із зацікавлених сторін у економічному розвитку не може знати локальних потреб краще, ніж місцева громада. Саме тому, за висновками багатьох експертів [2; 3; 4], надзвичайно важливо вміти точно оцінити, які активи та можливості має громада, а отже, потрібно забезпечити навчання та розширення можливостей місцевих громад, щоб вони перетворювались на активних учасників процесу підвищення конкурентоспроможності. При цьому, місцеві університети можуть відігравати велику роль у локальних інноваціях, якщо університетські факультети мають тісні зв'язки з місцевими підприємницькими

екосистемами. Університети в цілому розглядаються як двигун розвитку та суб'єкти створення міжнародних багаторівневих партнерств. А знання потенціалу кожної області у подальшому дозволяє експортувати місцеві продукти та посилювати місцеві бренди, з яких за підтримки в інноваційній екосистемі, за міжнародним досвідом, розвиваються глобальні бренди.

Відтак, одним з завдань сьогодення і найближчого майбутнього для українського бізнесу і держави з точки зору протистояння кризі і формування стійкості постає збереження інтеграції в глобальні ланцюги постачання, зокрема, продовольства. А на додачу, з точки зору забезпечення економічної безпеки, вже зараз необхідно проектувати шляхи інтеграції підприємств різних галузей української економіки до міжнародних ланцюгів постачання. При цьому необхідністю виступає пов'язування інноваційного розвитку, цілей сталого розвитку і децентралізації, та визначення перспективних напрямів позиціонування різних регіонів України. З огляду на ці завдання, постає актуальним нарощення взаємозв'язків, знань і досвіду на всіх рівнях (як бізнесу, так і наукової спільноти, держави та територіальних громад) щодо перспективних напрямів розвитку, нарощення інноваційного потенціалу, а також очікувань інвесторів та бізнесу (в першу чергу з країн ЄС) від партнерів у ланцюгах постачання, та випереджальна адаптація до цих вимог з урахуванням пріоритетів та потреб як локальних громад, так і загальнодержавної стратегії розвитку.

Література

1. Feingold, S. Ukraine's food exports by the numbers. World Economic Forum. 2022. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2022/07/ukraine-s-food-exports-by-the-numbers/>
2. Future Competitiveness Based upon the GFCC Foundational Global Competitiveness Principles. Global Federation of Competitiveness Councils. 2021. URL: https://www.thegfcc.org/files/ugd/f344ed_e4f6b2ac59544ef9eabe744842bf9dd.pdf
3. Fidanoski, F. et al. The triple helix in developed countries: when knowledge meets innovation? *Heliyon*, Volume 8, Issue 8, e10168. 2022. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e10168>. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844022014566>
4. Thomakis, Z., Daskalopoulou, I. Entrepreneurial Views and Rural Entrepreneurial Potential: Evidence from Greece. *J Knowl Econ* 13, 1611–1634. 2022. <https://doi.org/10.1007/s13132-021-00784-z>

УДК: 338.658

Людмила Калініченко

*д.е.н., професор, професор кафедри економіки і менеджменту,
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, Україна
dkll1905@gmail.com*

Алевтина Пакуліна

*к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та бізнесу
Харківський національний університет будівництва та архітектури, Україна
alevtina.pakulina@gmail.com*

УКРАЇНА У НОВИХ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ

UKRAINE IN NEW LOGISTICS SYSTEMS

Анотація. Визначені фактори, виходу українського бізнесу на світовий логістичний ринок, та шляхи приєднання до європейських логістичних систем. Означені умови інтеграції національних транспортних систем до міжнародних логістичних ринків.

Ключові слова: світовий логістичний ринок, міжнародні транспортні коридори.

Abstract. Designated factors the entry of Ukrainian business into the global logistics market, and the path to access European logistics systems. Significance of the integration of national transport systems to international logistics markets.

Key words: light logistics market, international transport corridor